سیاست تقنینی خانه ملت در قبال وکیل و حرفه وکالت!

سیدمهدی حجتی:* وقتی صحبت از دولت قانون می‌شود، مقصود نوعی از دولت در جامعه‌شناسی سیاسی است که با نظریه ماکس وبر آغاز و توسعه پیدا کرد و ابعاد سه‌گانه آن مشتمل بر سیاست‌های تقنینی، سیاست‌های بوروکراتیک و سیاست‌های قضائی است.

به‌طور کلی گفته می‌شود مقصود از سیاست تقنینی مجموعه‌ای از اصول، الزام‌ها و خط‌مشی‌های اجتماعی، سیاسی و شناختی است که به‌طور ساختاری یا ارادی، بی‌واسطه یا باواسطه، امر قانون‌گذاری را تنظیم کرده و دگرگون می‌کنند.

به‌این‌ترتیب طبیعی است که سیاست تقنینی باید مبتنی بر یک‌سری مؤلفه‌های از پیش تعیین‌شده و با شناخت کامل از ظرفیت‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی یک کشور توسط قانون‌گذاران باشد تا وضع و تصویب قوانین تعارض‌گونه که ناشی از عدم اتخاذ استراتژی صحیح در امر قانون‌گذاری است، به کمترین سطح ممکن تنزل پیدا کند.

در همین راستا مقام معظم رهبری، سیاست‌هایی تحت عنوان «سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری» را در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی در ۱۷ بند و در مهرماه سال ۱۳۹۸ به قوای سه‌گانه ابلاغ کردند تا مراجع قانون‌گذار و مقررات‌گذار در چارچوب این سیاست‌ها مبادرت به وضع قوانین و مقررات در حوزه‌های مختلف و با اولویت‌های مندرج در این سیاست‌ها کنند.

یکی از این سیاست‌ها به شرح شق ۹ از بند ۹ سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری، «جلب مشارکت حداکثری مردم، ذی‌نفعان و نهادهای قانونی مردم‌نهاد تخصصی و صنفی در فرایند قانون‌گذاری» است که بر مبنای شق اول از همین بند، باید معطوف به نیازهای واقعی کشور باشد.

در این راستا وقتی به سیاست تقنینی قوه مقننه در امر قانون‌گذاری برای حرفه وکالت و وکلای دادگستری نگریسته می‌شود، نتیجه حاصل‌شده حاکی از بی‌توجهی مجلس شورای اسلامی به سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری در امر تقنین است که از طرفی نشان از تحیر و سرگردانی در امر پیاده‌کردن سیاست‌های تقنینی در حوزه حساس مربوط به وکالت کشور دارد و از طرفی دیگر حاکی از مداخله برخی از منویات شخصی در امر قانون‌گذاری، وجود مخالفت‌های نهادینه‌شده با نهاد مستقل وکالت کشور و تأثیرپذیری قوه مقننه از نظرات اشخاص فاقد صلاحیت در امر قانون‌گذاری است که با عدم جلب مشارکت وکلای دادگستری و مدیران کانون‌های وکلای کشور به‌عنوان ذی‌نفعان اصلی و صاحبان نهاد صنفی وکالت کشور در امر تدوین و تصویب طرح‌های قانونی، به اوج می‌رسد.

جالب آنجاست که مجلس شورای اسلامی با وجود سطح نگرانی بالایی که برخلاف سایر امور کشور -بالاخص امور اقتصادی و معیشتی مردم- نسبت به حرفه وکالت و دانش‌آموختگان بی‌کار رشته حقوق دارد، هیچ راهبرد مشخصی برای تدوین یک قانون جامع و مانع درخصوص این حرفه نداشته و با قانون‌گذاری جزیره‌ای و پراکنده، سعی در قانون‌گذاری موردی برای وکلای دادگستری و نهاد متصدی صدور پروانه وکالت دارد.

برای نمونه، مجلس فعلی از یک طرف با هدف افزایش جذب فارغ‌التحصیلان حقوق در کانون‌های وکلا مبادرت به تصویب قانون تسهیل صدور برخی از مجوزهای کسب‌وکار می‌کند، اما همین مجلس با طرح کارشناسی‌نشده دیگری سعی در کاهش دایره خدمات حقوقی وکلای دادگستری از طریق طرح موسوم به اجازه شرکت‌های خصوصی به استفاده از نماینده حقوقی به‌جای وکلای دادگستری در مراجع قضائی دارد تا به‌اصطلاح بازار کار وکلای دادگستری را که امروز جایگاه ایشان صرفا در حد وکلای دعاوی تنزل پیدا کرده است، محدود کند؛ درحالی‌که منطق قانون‌گذاری اقتضا می‌کند برای پیشگیری از بحران بازار کار وکلای آینده دادگستری، زمینه‌های فعالیت آنها توسعه یافته و حداقل با مصوبه مجلس، وکالت در دعاوی اجباری و استفاده از خدمات وکلای دادگستری در تنظیم قراردادها و داوری‌ها الزامی شود.

متأسفانه تجربه قانون‌گذاری فعلی در مجلس ثابت کرده است نمایندگان ملت درخصوص قانون‌گذاری در عرصه وکالت کشور از مدل واحد و استانداردی در دنیا تبعیت نمی‌کنند و با قیاس‌های نادرست و بدون مطالعه تطبیقی دقیق و حتی بدون توجه به نظر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، از مؤلفه‌هایی در امر قانون‌گذاری تبعیت می‌کنند که ناشی از خروجی تفکر خاصی در اتاق‌های فکر بیرون از مجلس برای اضمحلال و انهدام درخت کهنسال وکالت کشور است و به نوعی تبیین‌کننده سیاست وکیل‌زدایی مجلس شورای اسلامی است که طبعا خسران و توالی فاسد آن دامان ملت و قوه قضائیه را در آینده نزدیک خواهد گرفت.

اخیرا نیز مطالبی از ناحیه برخی از اعضای کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شنیده می‌شود که وکالت دادگستری را فاقد وجاهت شرعی و در قیاس با وکالت مدنی در فقه قلمداد و اعتقاد بر آن دارند که در وکالت دعاوی نیز مانند وکالت مدنی، موکل می‌تواند به هرکسی که مصلحت می‌داند، اعطای وکالت کند که معذلک اگر چنین تفکراتی در قوه مقننه نهادینه و به‌عنوان یک راهبرد مورد استناد قرار گیرد، طبعا در آینده‌ای نه‌چندان دور باید شاهد ازبین‌رفتن سازمان وکالتی کشور و هرج‌ومرج گسترده در امر دفاع و احقاق حق در مراجع قضائی کشور باشیم.

این‌گونه تفکرات و برخی از طرح‌های فاقد مبنای علمی و حقوقی در مجلس شورای اسلامی درخصوص حرفه وکالت و کانون‌های وکلای دادگستری، توأم با برخی اظهارنظرهای سطحی و قشری از ناحیه تعداد معدودی از نمایندگان مجلس که در این حوزه تصمیم‌ساز و در امر تصمیم‌گیری مؤثر هستند، دلالت بر نوعی سیاست تقنینی مبتنی بر وکیل‌زدایی در کشور دارد که شائبه دخالت دلالان پرونده‌های حقوقی و صاحبان مؤسسات حقوقی قلابی و غیرمجاز را تقویت می‌کند و امیدواریم کلیت مجلس شورای اسلامی در این راستا به هوش بوده و طرح‌های مبتنی بر اضمحلال و نابودی حرفه وکالت را که با سکان‌داری معدودی از نمایندگان مجلس در حال پیشروی است، خنثی کنند.

***حقوق‌دان و وکیل دادگستری**

نگاهی به همه اظهارنظرهای نمایندگان مجلس علیه کانون وکلای دادگستری

کانون در برزخ

شرط کانون «انحصارگرایی» است

حسن نوروزی، نایب‌رئیس کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس شورای اسلامی، تعیین شرط اخذ ۸۰ درصد نمره کل آزمون وکالت کانون وکلای دادگستری برای کسب مجوز اشتغال دائم وکلا در مراکز استان‌ها از سوی کانون وکلا را نوعی انحصارگرایی عنوان و تأکید کرد: اگر کسی بخواهد با صدور آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های مختلف در برابر قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار مجلس ایستادگی کند، مرتکب تخلف شده است. با تأکید بر اینکه ملاک برای اجرای قانون تسهیل مجوزهای کسب‌وکار در زمینه وکالت آن چیزی است که مجلس تصویب کرده و به تأیید شورای نگهبان رسیده است، گفت: حرف ما این است که حقوق‌دانان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های حقوق باید بتوانند به سهولت به مراکز حقوقی و وکالتی ورود کنند. وی خاطرنشان کرد: اصولا در دنیا به ازای هر صد هزار نفر ۲۰۰ تا ۲۵۰ نفر وکیل حضور دارد، اما در ایران این رقم حدود ۵۰ وکیل است؛ بنابراین برای آنکه ورود به حوزه وکالت آسان شود، در مجلس شورای اسلامی قانون تسهیل کسب‌وکار را تصویب کردیم.

نایب‌رئیس کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس با بیان اینکه «اگر کسی بخواهد با صدور آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های مختلف در برابر قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار مجلس ایستادگی کند، مرتکب تخلف شده است و کمیسیون‌های تسهیل فضای کسب‌وکار و حقوقی و قضائی مجلس موضوع را مورد رسیدگی قرار خواهند داد»، تصریح کرد: حرف ما به عنوان کمیسیون قضائی این است که در حوزه وکالت آنچه مجلس مصوب کرده است، اجرا شود.

نوروزی همچنین درباره تعیین شرط اخذ ۸۰ درصد نمره کل آزمون وکالت کانون وکلای دادگستری برای کسب مجوز اشتغال دائم وکلا در مراکز استان‌ها از سوی کانون وکلا تأکید کرد: این موضوع یک شرط اضافی است؛ چراکه می‌خواهند برای حوزه‌هایی که از آن احساس خطر می‌کنند، محدودیت ایجاد کنند. به این صورت که از آنجایی که ممکن است در شهرهایی نظیر تهران یا مشهد افراد زیادی در حوزه وکالت مشغول شوند و در کار افرادی که در این شهرها وکالت می‌کنند، محدودیت‌هایی ایجاد شود، تعیین شرط اخذ ۸۰ درصد نمره کل آزمون برای کسب مجوز اشتغال دائم وکلا در مراکز استان‌ها که از سوی کانون وکلا تعیین شده، نوعی انحصارگرایی است؛ در حالی که ما در قانون تسهیل کسب‌وکار با انحصارگرایی مخالف هستیم.

دیگر نماینده حامی این مصوبه علیرضا سلیمی نماینده مردم محلات و دلیجان است. سلیمی معتقد است با اجرای دقیق این مصوبه مجلس، برخی از نورچشمی‌ها دیگر نمی‌توانند از رانت‌های ویژه استفاده کنند، در نتیجه شاهد حذف امضاهای طلایی، رونق تولید و افزایش سرمایه‌گذاری خواهیم بود. عضو هیئت‌رئیسه مجلس می‌گوید در این قانون مسائل به نوعی لحاظ شده که موجبات رونق تولید و افزایش سرمایه‌گذاری فراهم خواهد شد. اجرای خوب قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار همچنین باعث سوق نقدینگی از بازارهای غیرمولد به سمت بازارهای مولد می‌شود. اگر قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار دقیق اجرا شود، می‌تواند در مدیریت نقدینگی در کشور نقش داشته باشد.

محسن زنگنه، نماینده مردم تربت حیدریه، حذف امضاهای طلایی و برخی از انحصارهای موجود در مسیر صدور مجوزها را از دیگر اثرات قانون مذکور دانسته و ادامه می‌دهد یکی از مشکلات کشور، پایین‌بودن سواد حقوقی مردم و گران‌بودن بهای خدمات حقوقی است که این شرایط موجب ازدیاد پرونده‌های قضائی، مسدودشدن بسیاری از کسب‌وکارها و ایجاد مشکلات برای کارآفرینان شده است، بنابراین در حوزه وکالت، سردفترداری و کارشناسان دادگستری تصمیمات خوبی گرفته شد؛ به گونه‌ای که فارغ‌التحصیلان رشته‌های مربوطه می‌توانند با آسودگی و بر اساس استعدادهای خود در آزمون‌های بدون تعیین ظرفیت شرکت کنند. سخنگوی کمیسیون ویژه جهش و رونق تولید مجلس می‌افزاید: این قانون نقطه عطفی در تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکارها و رونق تولید است و امیدواریم با اجرای درست آن مردم اثرات و برکات آن را لمس کنند.

بابک نگاهداری، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، سپس با تأکید بر چالش‌های موجود در هر اصلاحی، بیان کرد: اگرچه تصویب قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار، گام بزرگی در آسان‌ترکردن ورود فعالان اقتصادی به عرصه تولید و زمینه‌ساز افزایش اشتغال و رونق تولید در کشور تلقی می شود، اما باید به این مسئله توجه داشت که اصلاحات نظام اداری و بوروکراسی، دشوار، زمان‌بر و نیازمند پیگیری و عزم و اراده در اجراست. وی ادامه داد: اصلاح نظام مجوزدهی در ایران برای نخستین بار در سال ۱۳۸۶ در قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مورد توجه قرار گرفته و پس از حدود ۱۴ سال با وجود اصلاحات مکرر قانون، هنوز شاهد فرایندهای پیچیده مجوزدهی و نارضایتی متقاضیان مجوز کسب‌وکار هستیم. بنابراین تصویب قانون، بدون اراده جدی دولت برای انجام مثمرثمر نخواهد بود و در کنار قانون‌گذاری، ایفای نقش نظارتی مجلس شورای اسلامی در رسیدن به نظام مجوزدهی مطلوب در کشور باید مورد توجه قرار گیرد.

وی افزود: همچنین برخی اصلاحات ساختاری مانند تغییر نوع نظارت از نظارت پیشینی به نظارت پسینی باید تدریجی و با تلاش برای ایجاد محیط نهادی مساعد و در صورت الزامات و پیش‌نیازهای آن انجام شود. ازجمله الزامات چنین تغییری، شفافیت تمامی اطلاعات و شرایط برای ورود و فعالیت کسب‌وکارها، ایجاد اعتماد بیشتر میان مردم و حاکمیت، کاهش سطح فساد اداری، ایجاد تحولی بنیادین در نگرش مقامات و کارمندان در نظام اداری و بوروکراسی به مقوله مجوزدهی، ایجاد ابزارهای نظارت دقیق و کافی بر فعالیت کسب‌وکارها به صورت پسینی و سایر شرایط محیط نهادی است که می‌تواند به ایجاد فضای رقابت و کاهش کنترل و نظارت دولت در عرصه فعالیت اقتصادی کمک کند.

جدول ۴۲۵۰ • طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- از مقاطع تحصیلی دانشگاهی- حرف ندا ۲- آن دیگرها- همیشه- بسندگی ۳- نوعی بالاپوش- پسر ملکشاه سلجوقی- نمایش‌نامه تراژدی شکسپیر ۴- پیامبر زره‌ساز- مربوط به هنر- از اعمال حج ۵- سازمان اطلاعات و امنیت پهلوی- صفحات داخلی روزنامه- دانه‌های خوراکی ۶- سوغات سفر- تنبل ۷- تحت- دنیا و آخرت- حماقت ۸- سدی در خوزستان- ابزار برف‌روبی- بی‌گناهی- روستا ۹- به پیشانی می‌بندند- حادثه ناگهانی- اشتباه ۱۰- بهره هوشی- سوره صدونهم قرآن ۱۱- سند- همگی- سامانه‌ای در سیستم بانکی برای انتقال پول ۱۲- جدول محاسبات نجومی- جمع مکسر ماده- خوش‌خلق ۱۳- نشان‌دادن- آغشته به خون- شالوده ۱۴- حیات- از بزرگ‌ترین جنگ‌ها در اسطوره‌شناسی یونان- اما ۱۵- قصد و اراده- لئوناردو دی‌کاپریو برای بازی در این فیلم اسکار گرفت

عمودی:

۱- پرنده‌ای لذیذگوشت- بدون اطلاع قبلی- چشیدن ۲- پشت سر امام جماعت نمازگزاردن- گوشت سرخ‌کرده که تخم‌مرغ روی آن بشکنند- خسیس پس نمی‌دهد ۳- شهری در جنوب تهران- رهاورد زلزله- اولین شهر ایران که دارای لوله‌کشی آب آشامیدنی شد ۴- نام قدیم تنکابن- از لوازم آرایشی صورت- پیشوندی در دستگاه یکاهای بین‌المللی به معنی میلیون ۵- خاکستری تیره- کشمش درشت و سیاه ۶- بزرگوارتر- مسکن انسان اولیه- هستی ۷- درخت کنار- دایره‌المعارف فرانسوی- از پوشاک مخصوص بانوان ۸- بله آلمانی- از یاران امام حسین(ع)- تأکیدشده- تکرار حرفی ۹- به‌طور امانت- سبزی خوشبو- نیکو ۱۰- نان خردشده در آبگوشت- کتاب حضرت ابراهیم(ع)- بر مرکب نشسته ۱۱- برنج پوست‌نکنده- پستچی ۱۲- تیر عمود بر عرشه کشتی- مطلب، مقوله- هنگام مصیبت گفته می‌شود ۱۳- یک نوع شناساگر اسید و باز- ریشه در آداب و رسوم قدیم دارد- بله انگلیسی ۱۴- تعطیلی- با چشم دیدن- ادب ۱۵- سی‌وششمین سوره قرآن- حواری خائن- سال

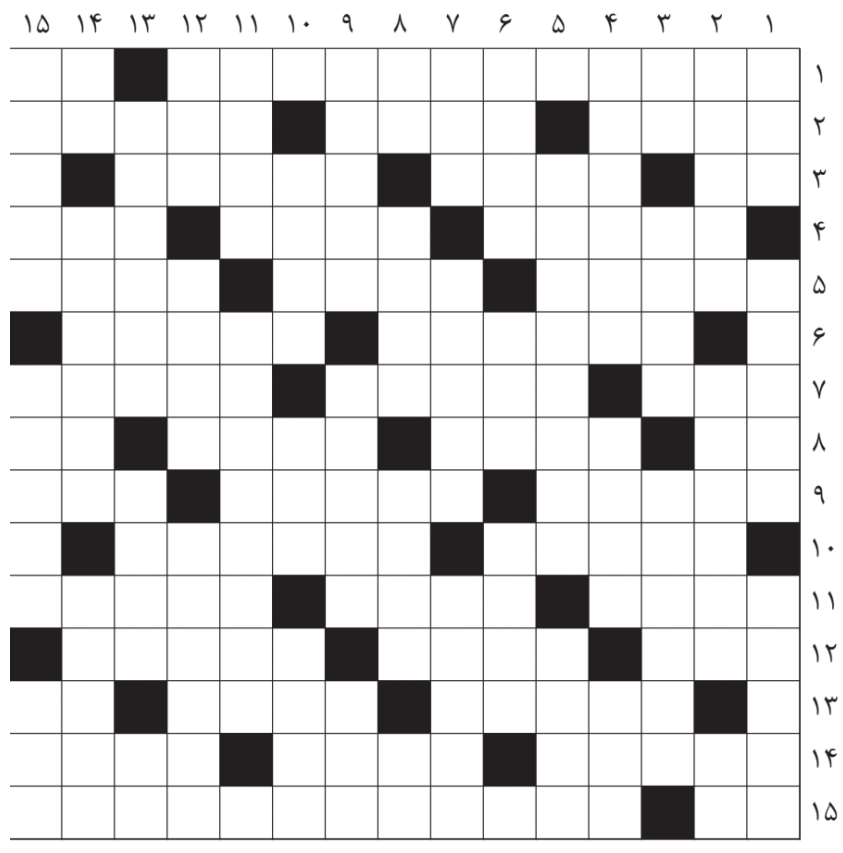

حل سودوکو سخت

۸	۶	۳	۴	۲	۵	۷	۱	۹
۴	۲	۱	۷	۹	۸	۶	۳	۵
۵	۷	۹	۱	۶	۳	۲	۸	۴
۱	۳	۶	۵	۸	۲	۹	۴	۷
۹	۵	۷	۳	۴	۱	۸	۶	۲
۲	۴	۸	۶	۷	۹	۳	۵	۱
۷	۸	۵	۲	۳	۴	۱	۹	۶
۶	۹	۴	۸	۱	۷	۵	۲	۳
۳	۱	۲	۹	۵	۶	۴	۷	۸

حل سودوکو ۳۲۴۵

۳	۸	۷	۵	۹	۱	۶	۴	۲
۹	۱	۶	۴	۲	۷	۵	۳	۸
۲	۴	۵	۸	۶	۳	۱	۹	۷
۱	۷	۹	۶	۴	۵	۸	۲	۳
۵	۶	۸	۷	۳	۲	۴	۱	۹
۴	۲	۳	۹	۱	۸	۷	۶	۵
۷	۳	۲	۱	۵	۴	۹	۸	۶
۸	۹	۴	۳	۷	۶	۲	۵	۱
۶	۵	۱	۲	۸	۹	۳	۷	۴

حل جدول ۴۲۴۹

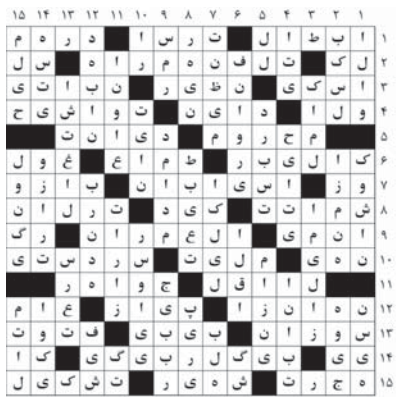

سودوکو سخت ۳۲۴۶

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

					۵		۲	۱
							۴	۹
۹	۳	۱				۵		
	۶	۵		۳				
۴			۵	۱	۷			۲
				۴		۷	۵	
		۷				۹	۸	۳
۵	۹							
۳	۲		۷					

سودوکو ساده ۳۲۴۶

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۷				۴	۵	۶	
۳			۶			۴		
			۹	۵	۱	۳		
		۳	۲	۴				
۹				۱				۴
				۹	۳	۷		
		۹	۱	۶	۸			
		۴			۹			۵
	۳	۸	۴				۹	